

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:3063

av Martin Kinnunen (SD)

Stärkt direktdemokrati

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa folkiniciativ på en nationell nivå och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sänka kraven för att begära folkiniciativ och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att partiernas möjlighet att stoppa folkiniciativ bör avskaffas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beslut av folkomröstningar ska vara tvingande och inte kunna ändras av beslutande församling under innevarande mandatperiod och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur man kan införa elektroniska namninsamlingar vid folkiniciativ och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör bli obligatoriskt med möjlighet till medborgarförslag på kommunal nivå och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har internationellt sett haft få folkomröstningar. År 1994 infördes möjligheten för medborgare att begära kommunala folkomröstningar genom folkiniciativ på kommunal nivå i Sverige. Möjligheten för medborgarna att själva väcka initiativ är central i demokratin och i takt med att partierna förlorar allt mer folklig förankring har frågan idag mer betydelse än någonsin. Därför är det tråkigt att erfarenheterna av lagstiftningen är allt annat än goda. Innan lagstiftningen förändrades stoppades 90 procent av alla folkiniciativ av de politiska partierna och det var därför positivt att

folkinitiativet stärktes 2011 när det blev svårare att för kommunerna att säga nej. Dock skärptes samtidigt kraven för folkinitiativet samtidigt som kommunerna fortfarande har möjlighet att stoppa folkinitiativ om två tredjedelar av kommunfullmäktige motsätter sig en folkomröstning. En kartläggning som Sveriges Kommuner och Landsting genomförde under 2013 visade att omkring hälften av alla folkinitiativ, som haft tillräckligt många korrekta namnunderskrifter, stoppades. Ännu mer problematiskt är det när beslut i folkomröstningar inte följs. Det senaste exemplet kan hämtas från Göteborg där trängselskatter fortfarande tas ut trots att en tydlig majoritet av väljarna röstat emot detta. Detta är problematiskt och kan i förlängningen allvarligt skada förtroendet för den parlamentariska demokratin. Beslut i folkomröstningar borde vara tvingande och inte kunna stoppas av de politiska församlingarna under innevarande mandatperiod.

Mycket kan göras för att ytterligare stärka det direktdemokratiska verktyget. Folkinitiativet bör införas även på nationell nivå. Gränsen för att begära folkinitiativ bör sänkas så att det återigen krävs att fem procent av de röstberättigade begärt en folkomröstning. Möjligheterna för partierna att stoppa folkinitiativ bör avskaffas.

Ett annat praktiskt problem som försvårar för människor att väcka folkinitiativ är att samtliga handlingar måste lämnas in skriftligen. Det bör utredas hur man kan införa elektroniska namninsamlingar vid folkinitiativ. På EU-nivå är detta redan infört varför det inte borde föreligga några praktiska hinder att skapa denna möjlighet även i Sverige. Dagens system bäddar för att det enbart är resursstarka aktörer som har möjlighet att få tillstånd ett folkinitiativ. Ett tydligt exempel på systemets brist kan ses mot bakgrund av att en folkomröstning om trängselskatt i Göteborg kom till tack vare att Göteborgs-Tidningen genomförde en kampanj i frågan. Hade en dagstidning inte engagerat sig i frågan hade förmodligen aldrig någon folkomröstning blivit genomförd.

I omkring två tredjedelar av landets kommuner finns idag möjligheten för medborgare att väcka medborgarförslag. Det bör bli obligatoriskt för alla kommuner att erbjuda möjligheten för medborgare att lägga fram medborgarförslag

Martin Kinnunen (SD)